

УДК 630, 502 (477.86)

**ЛІСІВНИЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО
ФОНДУ ГОВЕРЛЯНСЬКОГО ПНДВ КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДНОГО ПАРКУ В МІСЦЯХ ЗРОСТАННЯ ЛІЛІЇ ЛІСОВОЇ**

Л.М. Белей¹, Л.П. Вередюк², Н.М. Васкул³

^{1,2,3}Карпатський національний природний парк, вул. Стуса, 6, м. Яремче, Івано-Франківська обл., 78500, Україна

Усі види рослин, що занесені до Червоної книги України, які зустрічаються на території Карпатського національного природного парку взято під охорону. В місцях їх суцільного чи локального поширення лісогосподарські заходи не проводяться.

В процесі проведення лісівничих досліджень по вивченню росту, розвитку та продуктивності лісових насаджень, проводиться загальний опис по визначенню та поширенню трав'янистих рослин, занесених до Червоної книги України на стаціонарних лісівничих об'єктах – постійних пробних площах.

На даний час на природно-заповідних об'єктах в місцях природного зростання лілії лісової *Lillium martagon* (L.) закладені 2 постійні пробні площі в Говерлянському (кв.4) природоохоронному науково-дослідному відділенні.

Lillium martagon (L.) – родина liliaceae. Занесена до Червоної книги України. Рідкісний декоративний вид. Природоохоронний статус виду – неоцінений; категорія II – вразливий. Ступінь природного поновлення – задовільний.

Основні напрямки досліджень даних лісових угруповань: 1) вивчення ходу росту, продуктивності, наметової структури деревостану та природного поновлення; 2) оцінка динаміки лісівничо-таксаційних показників деревостану; 3) оцінка стійкості деревостану; 4) геоботанічний опис трав'янистих рослин.

Постійна пробна площа №6 в кварталі 4, виділі 61, площею 1,0 га Говерлянського природоохоронного науково-дослідного відділення знаходиться у межах місцевості крутосхилого лісистого чорногірського середньогір'я на лівому березі р. Прут. Віднесена до заповідної зони. Тип лісу - волога смереково-букова суяличина (С₃см-бкЯц). Різновіковий деревостан. Амплітуда коливань віку дерев складає 70 років (20-90). Двохярусний мішаний деревостан, який утворений деревами ялиці білої, бука лісового, смереки та явора. Основна кількість стовбурів дерев ялиці білої I ярусу зосереджена в ступенях 24-60, бука лісового – 28-52, смереки – 28-68 та явора – 32-60. Основна кількість стовбурів дерев ялиці білої II ярусу зосереджена в ступенях 12-16, бука лісового та смереки – 12-20. Висота I ярусу коливається від 27,0 м до 29,5 м, II ярусу – 16,0-21,5 м. Повнота деревостану – 0,75. Склад деревостану: I ярус – 9См1Бк+Яц,Яв; II ярус – 5Бк3Яц2См. Даний деревостан високої продуктивності (при повноті 1,0 – 902,1 м³/га, при повноті 0,75 – 676,6 м³/га). Найвищою продуктивністю тут характеризується смерека I ярусу (602,7 м³/га). Середній приріст деревостану I ярусу становить 8,0 м³/га, II ярусу – 3,1 м³/га. Деревостан є досить стійким в силу збереження ним високих лісівничо-таксаційних показників.

Постійна пробна площа №11 в кварталі 4, виділі 41, площею 1,0 га Говерлянського природоохоронного науково-дослідного відділення знаходиться у межах місцевості крутосхилого лісистого чорногірського середньогір'я на лівому березі р. Прут. Віднесена до заповідної зони. Тип лісу - волога смереково-букова суяличина (С₃см-бкЯц). Зруйнований вітровалом пристигаючий деревостан. Протягом ведення періодичних спостережень деревостан характеризувався задовільною тенденцією до збільшення основних таксаційних показників за рахунок дерев смереки з середнім діаметром 38,5 см

та незначної кількості дерев бука лісового з середнім діаметром 28,0 см. Деревостан характеризувався задовільним ростом деревних порід (27,0-31,5 м) при повноті (0,6) та загальному запасі деревини (854,0 м³/га). Поточний середньоперіодичний приріст становив 10,8 м³/га, а середній – 7,15 м³/га. Деревостан зруйнований вітровалами 1998 та 2006 років, що спричинили його розладнання з південної частини виділу.

Вищенаведені унікальні природні угруповання дерев та рідкісного трав'янистого виду занесеного до Червоної книги – лілії лісової – є цінними об'єктами природно-заповідного фонду Карпатського національного природного парку. Вони виконують захисні функції та мають величезне наукове, природоохоронне та екологічне значення.

Література

1. Карпатський національний природний парк: монографія/ Киселюк О.І., Приходько М.М., Яворський А.І. [та ін.]; за ред. Приходька М.М., Киселюка О.І., Яворського А.І. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2009. – 671 с. – ISBN 978-966-2988-19-2.